

Cafer Es Sadık

– rasay · 10 Mart 2013

Türk-İslam âlimleri serisi – 4

CA'FER ES-SÂDIK

D.H. 80/699 veya 83/702 – Ö.H. 148/ 765

İsnâaşeriyye'nin altıncı, İsmâiliyye'nin beşinci imâmı

Ca'feri fıkhnın kurucusu

Adı, Ebû Abdillâh Ca'fer bin Muhammed

El-Bâkır bin Ali Zeynelâbidin denir.

Seksende Medine'de doğduđu bilinir.

“Ebû İsmail” künyeli Ca'fer es-Sâdık'ım.

Muhammed el-Bâkır babasının adıydı,

O, İsnâaşeriyye'nin beşinci imamıydı,

Annesi Ebû Bekir torunu, Kâzım kızı,

Annesine “Ümmü Fevre” denir Es-Sâdık'ım.

Nesebi, baba tarafından Hz. Ali'ye,

Anne tarafından da Hz. Ebû Bekir'e,

Selam olsun dedesi Zeynelâbidin'e

“Ebû Abdullah” künyelidir Ca'fer'ım.

Dedesinin vefatında da on beşindeydi,

İlmi, babası Muhammed Bâkır'dan öğrendi,

Pek çok sahabeden Hadis-i Şerif dinledi,

Künyesi olan “Ebû Mûsâ” Es-Sâdık'ım.

Şii âlimler imâm olarak tanıtır,

El-Kasâs âyetine görüşleri kanıttır,

“Âl-i Beyti'nin kaimi” diye anılır,

“Sadık” lakabıyla ünlüdür Es-Sâdık'ım.

Babasından sonra imâmete geçmişti,

Mü'minler içinde hakkaniyet gösterdi,

Sünnilerce mükemmel diye bilindi,

“Sâbir” lakabıyla da bilinir Ca'fer'ım.

Amcası “Zeyd bin Ali” isyankâr olmuştı,
Onun öldürülmesiyle kargaşa oldu,
Bunlardan sonra siyasetten uzak durdu,
“Fazıl” lakabıyla da bilinir Es-Sâdık’ım.

Kendini tamamen ilme adadı denir,
Böylece Emevi zulmünden esenedir,
Abbasilerde de durum değişmemiştir,
“Tahir” lakabıyla da bilinir Ca’fer’im.

İsyan edenlere muhalefet etmişti,
Onlara “Öldürüleceksiniz” demişti,
Hadiseler söylediği gibi geliştii,
“Âtır” lakabıyla da bilinir Es-Sâdık’ım.

İsyanın sonuçlarını önceden bildi,
Şia taraftarları ona “Bilici” dedi,
Esasında o, sonucu tahmin etmişti,
Zeynelâbidin’in torunudur Ca’fer’im.

Sünni kaynaklar Medine’de vefat etti der,
Şii rivâyetler zehirlendiğini söyler,
Abbasi Halifesi Mansur’a söverler,
Kabri, Cennet’ül-Bâki’dedir Es-Sâdık’ım.

İlim-irfan yönünden değerli bilinmiş,
Onun kabri bir ziyaret mahalli imiş,
Vehhabiler onun kabrini tahrip etmiş,
Muhammed Bâkır’ın oğludur Ca’fer’im.

Onun dört hanımından on çocuğu olmuş,
Ölümünden sonra Şia, iki yol bulmuş,
İsmail adına İsmailiyye kurulmuş,
İsmail’in de babasıdır Ca’fer Es-Sâdık’ım.

Diğer oğlu Mûsâ el-Kâzım bir kol oldu,
İsnâaşeriyye’ye Kâzım imâm oldu,
Onlarda kendilerine göre yol buldu,

Kâzım'ın babasıdır Ca'fer Es-Sâdık'ım.

Düşünceleri toplayıcı bir çizgide,
Sapık fikirlerle ederci mücadele,
Çağdaşları onu anmakta takdir ile,
Ebû Bekir soyundandır Ca'fer Es-Sâdık'ım.

İsnâaşeriyye; onu "Cefr ilmiyle"(1) anar,
Bu ilmi, Hz. Peygamberden veraset sayar,
Müfrit Şii fırkaları (2) bir başka yazar,
Oysa Hadis ilminin sikasıdır Ca'fer'im.

Ali'den üstün, Mehdi, Peygamber demişler (3),
Bazı fırkalar "İlâh" diyerek sevmişler,
Ehl-i Sünnette onu güzel tarif etmişler,
Güvenilir fıkıh âlimidir Es-Sâdık'ım.

Fıkıhta, müctehid derecesinde denmiş,
Hadis ilminde güvenilir diye bilinmiş,
Onun sezgi gücü yüksek diye sevilmiş,
Hadis kitaplarının sikasıdır (4) Ca'fer'im.

Buhari, Ca'fer'den hadis rivâyet yapmaz,
"Câmiu's-Sahih" de ondan hadis yazmaz (5),
Buhari, Onun meclisine güven duymaz,
Âlimlerle ilmi tartışır Es-Sâdık'ım.

O güzel insan, pek çok âlim yetiştirmiş,
Tasavvufi yolda önemli yer edinmiş,
Tarikat silsilesinde önem arz etmiş,
Sufiliğin piridir Ca'fer-i Es-Sâdık'ım.

Müfritler onun adını kullanıp azar,
Onun söylemediğini de ona yazar,
Sapık görüşü savunan pek çok yollar var,
Yolunu bozanı da lanetler Ca'fer'im.

O devamlı savundu Muhammed-i yolu,
Fitneyi sevmez, fitneden uzak dururdu,

Şia, abartılı övgülerde bulundu,
Bizce hak yoldadır Ca'fer-i Es-Sâdık'ım.

Tabi ilimler ve kimyada üstad denir,
Kral suyunun (6) formülü de ona aittir,
Bazı gruplar adını istismar etmiştir,
Buhari, bu yüzden uzak durur Ca'fer'im.

Seyyid Hasan Berzenci ki; (7) onun soyundanmış,
"Onun mezhebi tedvin olmadı" yazmış,
"Tedvin edilseydi, o yoldaydık," demiş,
Tabiinin en meşhurdur Es-Sâdık'ım.

Adına yollar, gruplar lanse edilse de,
Batıllarca, pir-sultan kabul edilse de,
Müfritlerce "Bilici" diye bilinse de,
Bizce O, müctehid güzelidir yiğidim.

Silsilesi ile İslâm'ın çizgisinde,
Adı malzeme olmuş müfritler elinde,
O, başka güzeldir Ümmetin gönlünde,
Bizce O, tabiinin piridir yiğidim.

Akledenler doğruyu ayırt edecektir,
Gereken sevgiyi de gönülden verecektir,
Ehl-i Sünnet çizgisinden hakkı görecektir,
Bizce O, Hakk yolunda olmuştur yiğidim.

Asıl azmaz, bal kokmaz diyerek bakmalı,
Batıl sözüyle değil, hakla yaklaşmalı,
Adına yazılanı iyi anlamalı,
Bize yakışan doğruyu almaktır yiğidim.

1-Cefr ilmi: Geçmiş ve gelecekteki bilgileri ihtiva eder. Bu çok özel bir ilim dalıdır. Seçilmiş kullardan başkası bu ilme vakıf olmamıştır.

2-Müfrit Şii fırkaları: Hattâbiyye, Bezigiyye, Umeyriyye, Nâvûsiyye ve Mufaddaliyye.

3- Bu görüşü müfrit, sapık fırkalar ileri sürmektedir.

4- Sika: Güvenilir, emin olan.

5- Buhari, Câmiu's-Sahih adlı büyük hadis külliyyatında Ca'fer-i es-Sâdık'tan hadis rivâyet yapmama nedenini şöyledir: Onun zayıf hadis râvisi oluşundan değil, onun meclisine girip çıkan bazı kimselerin kendisinin söylemediği münker ve mevzû hadisleri ona istinat etmeleri sebebiyledir. (Şeybi; c.1. Sh: 94) Buhari diğer eseri, El- "Edebü'l-Müfred"de ondan hadis rivâyetine yer vermiştir.

6- Kral suyu (El-Mâûl-Melik, "aqua regia") : Nitrik asit ve kezzap ile tuz ruhunun karışımından meydana gelen ve altın eritmeye mahsus bir sıvıdır. Keşfettiği bu kimya bilgilerini öğrencisi "Câbir bin Hayyân"a öğretmiştir. Bazı kaynaklar O'nun kimyadan anlamadığını bu yakıştırmaların mübalağalı olduğuna işaret etmekte olsalar da öğrencisinin kimya dalındaki başarısında katkısı büyüktür.

7- Seyyid Hasan Berzenci Hicri 1088/1677 yılında doğup 1156/1743'te ölen evliyadan olup, soyu Hz. Hüseyin'e dayanan bir âlimdir. Ca'fer-i Sadık hakkında şöyle der: "Ceddim olan İmâm-ı Ca'fer es-Sâdık (RA) Tabiinin ve müctehidlerin en büyüklerinden olmakla beraber, talebeleri kalmadığı için, mezhebi tedvin edilmemiş, derlenip toparlanmamıştır. Tedvin edildiğini bilseydik, onun neslinden geldiğimiz için, mezhebine tabi olurduk.. (Ulemâünâ fî Hidmet-il-ilmî Ved'din; SH: 159)

Şair, Araştırmacı, Yazar: Abdullah Yaşar Erdoğan